

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در انجمن بین‌المللی پارکهای علمی»

الف) بیان موضوع

پارک‌های علمی و فناوری به‌عنوان یکی از نهادهای اجتماعی و حلقه‌ای از زنجیره توسعه اقتصادی مبتنی بر فناوری، در دهه ۱۹۸۰ شکل گرفتند. از جمله اهداف ایجاد پارک‌های فناوری، افزایش نوآوری فناورانه، توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی متخصصان است و بسیاری از سیاست‌گذاران از پارک‌های فناوری به‌عنوان بخشی از یک راهبرد اندیشمند و هماهنگ برای توسعه ملی یا منطقه‌ای نام می‌برند. از طرف دیگر، پارک‌های فناوری به‌عنوان ابزار جذب شرکت‌های مبتنی بر فناوری پیشرفته در سطح بین‌المللی شناخته می‌شوند و علاوه بر آن محملی برای جذب متخصصان و دانشمندان و توسعه فعالیت کارآفرینان هستند. امروزه بیش از ۸۰۰ پارک علمی و فناوری در بیش از ۵۵ کشور جهان ایجاد شده که نشان از توجه کشورها به این نهاد اجتماعی مهم دارد. شکل‌گیری و توسعه بسیاری از پدیده‌های نوظهور فناوری از درون این پارک‌هاست و دولت‌ها می‌کوشند با ایجاد محیطی مناسب، شرایط کار و فعالیت را برای شرکت‌های کوچک و متوسط و جذب شرکت‌های بین‌المللی مبتنی بر فناوری فراهم آورند.

ب) نقاط قوت لایحه

در کشور ما، با توجه به اهمیت مراکز رشد و پارک‌های فناوری برای رشد و گسترش فناوری‌های نو و پیشرفته، حرکتی جدی از سال ۱۳۸۱ آغاز شد. در این سال، اعطای مجوز فعالیت به پارک‌ها و مراکز رشد به معاونت فناوری وزارت علوم واگذار شد و آیین‌نامه‌های مدونی برای ایجاد این مراکز به تصویب رسید. هم‌اکنون در بسیاری از استان‌های کشور پارک‌های فناوری ایجاد شده‌اند. لذا پیوستن کشورمان به این انجمن مثبت ارزیابی می‌شود و می‌تواند موجبات شکوفایی هرچه بیشتر آن را فراهم آورد به‌ویژه آنکه در راستای اصل ۷۷ قانون اساسی ارزیابی می‌شود. هر چند تاکنون ۱۴ پارک علمی کشور بدون رعایت این اصل به این انجمن پیوسته‌اند.

ج) نقاط ضعف لایحه

با این حال، این لایحه ابهاماتی دارد که ضروری است مورد توجه قرار گیرد: راجع به اصل موضوع، یعنی «عضویت» دولت در این انجمن، ظاهراً در گذشته تحقق یافته و ارتقای مراکز علمی داخلی تا سطح ریاست غرب آسیا با توجه به دولتی بودن این مراکز، بدون پشتوانه دولت امکان‌پذیر نبوده است. این لایحه در این خصوص سکوت کرده است. عضویت در انجمن به سه شکل امکان‌پذیر است: کامل، وابسته و عادی. در جدول زیر هزینه‌ها و مزایای هر یک از این شقوق برشمرده شده است:

مزایا	هزینه عضویت (یورو)	نوع عضویت
تخفیف ویژه جهت شرکت در کنفرانس‌ها و خرید کتب سخنرانی در مجمع عمومی حق رأی در مجمع عمومی امکان راهیابی به هیئت مدیره انجمن دریافت گواهینامه عضویت کامل	۱۵۵۵	عضویت کامل
تخفیف ویژه جهت شرکت در کنفرانس‌ها و خرید کتب سخنرانی در مجمع عمومی امکان ارتقا به عضویت کامل دریافت گواهینامه عضویت وابسته	۹۸۵	عضویت وابسته
تخفیف ویژه جهت شرکت در کنفرانس‌ها و خرید کتب سخنرانی در مجمع عمومی دریافت گواهینامه عضویت	۳۰۵	عضویت عادی

از ۱۴ عضو ایرانی فعلی انجمن، ۸ عضو به شکل کامل، ۴ عضو به شکل وابسته و ۲ عضو به شکل عادی پیوسته‌اند. با این حال، به نظر می‌رسد لایحه در مورد حق عضویت‌هایی که پیش از این از سوی این اعضا پرداخت می‌شده و نیز نوع عضویت مورد نظر سکوت کرده است.

در رابطه با «کمک» دولت به این انجمن، اگر چنین محملی وجود دارد، دولت موظف است طبق اصل ۸۰ قانون اساسی میزان آن را دقیقاً معین کند تا مجلس شورای اسلامی بتواند راجع به آن تصمیم‌گیری کند. اما اگر چنین محملی وجود ندارد و رود به آن توجیهی ندارد.

با توجه به اینکه هم‌اکنون وزارت علوم مسئولیت این امر را عهده‌دار است، اما لایحه به آن تصریح ندارد. این نکته برخلاف اصل ۸۵ قانون اساسی است و لازم است دستگاه اجرایی ذی‌ربط در لایحه تصریح و در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسد.

د) پیشنهادها

۱. قید «کمک» به انجمن حذف شود.
۲. دستگاه اجرایی متولی این حوزه تعیین شود.

